

Carmen Nuptiale

Nobiliss. Doctiss. Prudentissimoque

SPONSO

D. CORNELIO VANDER MILEN

Provincialis Hollandiæ Senatus

Præsidis filio,

ET

Nobiliss. Honestiss. Lectissimaque

SPONSÆ

D. MARIE AB OLDENBERNEVELDT

Magni illius IOANNIS ab OLDENBERNEVELDT

Domini de Tempel, &c. Hollandiæ

Advocati & Consiliarij primi, Ma-

gni que Sigilli Custodis

filix oblatum

ab

HENRICO NIC. MOVTHAEN *Utrice.*

LVGDVNI BATAVORVM,
Ex Typographæio Christophori Guyotij,
c13. 13. c. III.

Carmen Nuptiale

De Jure P. & M. P. & M. P. & M. P.

SPONSOR

D. CORNELIO VANDER MILLEN

Provincialis Hollandiae Senatus

Præsidis filio

ET

Nobilis, Honestis, & Religiosus

SPONSOR

D. MARIAE AB OUDENBERGHEVELDT

Magni illius Iovnis ab OUDENBERGHEVELDT

Domini de Tempel, &c. Hollandiae

Advocati & Consilij primi, &c.

genuerit sigilli Custodis

filie obitum

ad

HENRICO NIC. MOUTHAEN URBE

LABRARI BATAVORUM
P. Typographo Christiano Gijonij
cl. 1. 1. 1.

0
G
Re
Et
Sea
Exc
Vid
Imp
Ar
Quo
VAN
Am
Sparg
Solvan
Statim
Cordis
Imagin
Deliquit
Solo mea

scava fausta, bonaq; Haganis omina!

Subrepsit unde nuntius sensim novus

Procul per orbis extimi obliquos locos,

Ubi gaudium lateaq; mortales cientes

Ovationes & triumphos nobiles;

Et amnium secreta pars, & montium,

Et vallium, submurmurat, mugit; fremit:

Pectus salit mihiq; prasagum boni

Noviq; quid portendat ignaro tamen.

Fallor, protervia an ipsa Cypripot propè

Obambulat, latusq; propter arculum

Gestat minacem, & tela multum stridula?

At ecce vulnera ruminat quondam data,

Recolit rotatum dexteraq; saucius,

Et igneo transacta ferro pectora;

Sed illa mente dum recenseret integrâ

Exclamat, absisterene me Dispiter

Victum? legit repente bina spicula

Impeteq; magno lunat in gyrum latus

Arcumq; tendit: lentat impiger manuum

Quò certius ferire possit, pervium

VANDER-MILI cor protenus torret faec

Amoris, igniumq; vivaces modo

Spargit favillas, donec in flammam merant

Solvantur; astu qui soporo percitus

Statim sui obliviscitur, nec intimo

Cordis recessu tutus exuccis miser

Imaginationibus suffunditur,

Deliquio & interire sufficit miser;

Solo medetur usque questu vulnera,

Ipsi dolori sacra lamentatio;
 Ni largiatur pectus huic Caum Deus
 Tabificus exesurus agror corda, sic
 Amor pusillus impotenter ustulat.

Hac dum geruntur saucy misertus est
 Salax Cupido graciosus in vicem;
 Vulnusq; tamen haud vulnus & cura pari
 Et non pari mitescit, & telis opem
 Minister isdem porrigit quibus gravem
 Praesit cicatricem; illud olim Principi
 Largitus est Mysorum Achilles; impari
 Pariq; uterque promovent curam modo;
 Pari, quod isdem spiculis curatio
 Vulnusq; fit; sed impari, quod hic & hic
 Alter virum retineat alter immoret,
 Non vulnerando sed medendo disparet.

Ergo sagittam defatigatam legit
 Puer Deus, quam nectaris succo ebriam
 Agit in jecur MARIE at o castum jecur,
 Et impetisat mentis arcanum sinum,
 Et ossa protelo ipsa figit improbus.
 Incauta virgo curam ut insuetam subit
 Patitur racendo nec fatetur hanc sibi,
 Sic cura curam gignit & penitam magis
 Flammam minatur. Ominatis hinc minis
 Fatalis uxor proditur, qua saucia,
 Morbo impetita destimato, saucium
 Signat maritum; qui sacer puero Deo
 Parili calore exestuat: per Cypria
 Incessat usque uterque & usque vulnere
 Alterius alter facta per Deum bona
 Rapina, rapta que reducit mutuo
 Utrique amore, quilibet rapit suum,
 Felice damno colligens quod dissonum.

Sic certa tutis arma vibrat ictibus
Salax Cupido gratiofus in vicem.

Horunce furdâ fas filere barbato

Tedas jugales : omen avertat Deus;

Exigit honestas ipsa deductum melos

Tenui filo sit quamlibet, styli sui

Ne quis queat causare parcimoniam:

Dis cara proles Gratys, & patrima

Dea, Deoꝝ, Clario, & Trigis tribus

Danda in modum vox, Caius en primis sibi

Caiam datum iri Nuptijs stipulatus est,

(Vieta sunt far usus & coemtio)

Sponse dicatus pronubus nunc annulus,

Et trina dicta verba praconi sacro;

Abducat ecce virginem pactam domo,

Adducet ecce virginem pactam domum,

Iam Nuptijs solemnè dictus est dies.

Quid hoc novi? qui nuper unda *Aganippidos*

Ejusqꝫ eram liquoris epoti satur,

Mores perosus improborum mastigum

Dipsade venenum qui maturant tetrius,

Piget, quòd ipso me & livore barbaro

Major pedem recello facti pœnitens:

Nolim putari me in labore desidem

Officio agendo parcus unde pradicor:

Vaco secundis, sicut & sponsus suis

Itidem vacavit, qui gravi quantumlibet

Districtus occupationum turbine,

Tamen suis sublegit ille serijs

Hora minutam sape portiunculam,

Quam rite clandestino amori impartijt:

Vaco secundis Nuptijs, queis di favent,

Bonâ ergo fronte Sponse carmen excipe

Fœtorem olens & sordidatum pulverem,

Affectus effectu amplior causam tenet.

*Trivium nihil spirare quicquam, vel leve,
Vel despiciatum magna sed loqui decet;*

Tenellus aures afficit nihil sonus,

Iuvat gravato spiritu pectus quati;

Porgite mihi Dî Conjugales non leves

Cytharas Lyrasq;, non macras Testudines:

Porgite tubas sed arduas, sed tympana,

Sed sistra, sed litui opus, omnigenum melos

Sed perstreptenti splendidum crepitaculo.

Radiantiores more consueto faces

Produc ab alti tegminis cacumine

Qui summa oculo & ima lustras omnia,

Cum prapes albescenti equos subdit vagos

Matuta luci, tu profectus igneis

Pernix rotis praevertere aurora jubar,

Et insolenti concitus vertigine

Nota auspiciatum Nuptijs diem fore.

Vultus tuos quid obseris ferrugine,

Bijugesque Phæbe flectis admissos retrorsum

Resiste dum visure lecti gaudia,

Non Martis intricati abeno vinculo;

Non tauriformis, non oloris imagine

Abconditi, nec aurei catâ sinum

Imbris superbum fraude rumpentis Iovis;

Non Herculiq;, coalitas noctes duas:

Sed æviternis Nuptias aris sacras,

Quæis corda fausto vinciantur vinculo

Amoris estu perpetim ferventia.

Cerebrosa diva summitates urbium

Operâ tuâ peragenda res hac publica

Et priva, votivi accipe oris munia

Hoc Nuptiarum præsidens Palatio;

Arcere fas hinc improbos, probos nefas,
 Quos moribus generęq; vita dispari
 Facile queas in integrum discernere,
 Nec prater ipsam virginem Virtutem ages
 Delectum in his; fortuna nullibi locum
 Melius frequentet, pauper & dives pari
 Passu ambulent, quippe est beatus ditior
 Craso bonis si parcus utier potest
 Sibi, bonis sed interim frugi & bonus:
 Augusta virtus pauperis fastum pari
 Potentiorum posse, fortuna sue
 Amplecti & aque prosperam & malam vicem.
 Hac una modo citata cautio oportuit,
 In ceteris tibi licet ut morem geras.

Iam Nuptiarum ponitur choragium,
 Quod in professis conjugii pactam fidem
 Virtute multā exordium pulchrę capit;
 Sponsusq; desponsataq; ex aquo probi,
 Utrumque laudat & suus satis pudor,
 Proprię magisq; divitant mores boni.
 Puella pura est doteq; unctā purior,
 Filo venusta corporis, gestus trahens
 Vel regios, decorem avitum colligit
 Hinc inde cruda competentem virgini,
 Venantur amulum illices ocelluli
 Quę ipsa sponsi corda duxit antijs,
 Cetera nitore sic suo discriminat
 Decus, ebori quod idem dat artifex manus,
 Ut major ipsa famā & omnium fide
 Inlata putis membra sint elegantijs.
 Hęc sorte felix ter quaterq; & amplius
 Sponsaq; tali macie sponse, sidera
 Favere presso te videntur pollice,
 Sanctis iholis suspensa qui donaria

Prosper locasti, quiq; vindice atbere
 Fers omne punctum, fabulataq; hactenus
 Vulgò novellâ comprobas rerum vice,
 Toties vocata dum dies præsens adest,
 Votisq; multis expetita deperit
 Viridissimo te casta flore puellula:
 Felix dies quo liberam curis eam
 Puer face ardisatâ inivit primitus;
 Felicior sed hora quâ medullitus
 Vorasti amorem & hanc tibi Caiam bonam
 Abunde delicatulam, tenellulam
 Votis cupisti allabier probe improbis;
 Quinimmo felicissimum punctum tuis
 Hanc irretitam quo fovebis brachijs,
 Tuum palatum ad quas diu est factum dapes.

Hâc sorte felix ter quaterq; & amplius
 Tuosq; sponso maeta sponsa, ramulis
 Sertisq; frontem laureatis obrue,
 Litasti honesta postulans feliciter,
 Tibiq; clarum splendet aquor ætheris;
 Gravibus periculis functa tutior secas
 Littoris arenas, ut abiignis palmulis
 Vada salsa turbasti, attamen beatula
 Paphias per undas nasse tuto diceris,
 Nodisq; sponso copulata adamantinis
 Rerum cui pleno alma cornu copia,
 De lance magnâ dexter ille iidem dare
 Ut tu potest, quin ipsius pectus coquit
 Generosum honestum, nobilis suada & lepos
 Fibrisq; in imis est comes sapientia,
 Cnidysq; nodis sueta scribi antiquitas.
 Tu diva spumis qua sali genitalibus
 Edita gubernas filium, qua dirigis
 Hunc quo libido impellit auspicator,

Voto fave jugali, ut his nuptiis novis

Fide perenner gaudium faustissimâ:

At prater unam noctis hinc rixa exulens,

Cornicula esto & invida invidia procul,

Mens mæsta, cura crebrior Domestica,

Metus tremorq̄, lis avarior foris,

Lachrymaq̄, mordacesq̄, sollicitudines,

Et si quid uspiam ominosius siet,

Exeste queis non esse presentes licet

Toro marito, vos & Auster imbricus

Laxisq̄, portet Africus retinaculis

Inter vadosos gurgites cæci maris.

Salvete vos Dî conjugales cæteri,

Genus Moneta splendidum dia Dea,

Nexuq̄, Diva tres ligata complice

Bene candidatis innubis precamini:

Et vos quibus cura est cubilis intimi

Tabulata casti lautiora lectuli

Ornate, olivo syrio uti madeant probe,

Et flore stacta laureoq̄, & myrteo,

Sicanâ ut illa merce liberaliter

Mercator inquilinus ad nos advehit;

Aulea rerum Belgÿ statu illita

Dependeant eque aureis parietibus.

Tu Proma-conda rite procura penum

Dum ventilantur fortiter carchesia,

Merum culullis inditumq̄, transilit.

Insignis auro Iöpa amœnam concute

Cytharam Lyræq̄, verum uti solidum crepent,

Leves choreas virgines ducent sui

Lateribus invicem proci clausis, modo

Uterq̄, dextris liber in numerum strepet.

Hæc trita dudum jam satis, recolligo

Mentem solutam pruriente spiritu,

Novella nupta de tuo certamen est

Pudore, qui pro parte nunc tantum tuus

Quarta est, parentum sunt item quarta duae,

Reliqua mariti portio, servat sibi,

Manusq; in hanc injectio est, hinc cum volet

Cudetur isthac in caput tuum faba.

Hymenae Hymen, Hymenae Hymen, Hymen, Hymen

Rape hinc puellam matris è gremio bonam,

Caiog; da suo oppido bona alite,

Ut sese amore mutuo revinciant.

At dignus ille gloria quali dies

Quo prima suxit Hymen Urania ubera,

Mutui ex hoc omnium sunt glutine

Venerisq; visco delicato pectora

Transfossa telis aurei Cupidinis

Prodi novella nupta, prodi, jam tuus

Suam manet maritus, & manes tuum,

Prodi, cupidinisq; vestra inserviens

Vastra ne noctis deserat vadimonium:

Male odit hanc severitatem tetricam

Caius tuus, tenacitatem & prodigam,

Iucunda finem quippe mox necessitas

Claudet, quid ergo ludis hunc longa mora:

Movebis illi vitream bilem, cave,

Nil auspices morare, at una cura sit

Intrare lectum, fervidum hunc facere, dare

Operam operi ne Davus ullus irruat.

Iam prodit ecce nupta, quam vincit pudor,

Velata summum flammeo tenui caput,

Inclusus & socco en pedum par lutho

Hymen Deus pratendit auream facem;

Pretexta quin toga patrimos & matrimos

Tres cingit, unus cereum lautus puer.

Lucet, puellam ceteri dicunt domum

Alij colum lanamq; cum fuso locant
 Et stamine, & de fonte puro undam petunt,
 Ignemq; nuptus fert novus raptum è foco,
 Propinquat ipsa nupta & ecce languidos
 Transfert beatum plus quater limen pedes,
 Adipe lupino tacta postes insula
 Quatit, viretq; fronde molli janua
 Cumerum Camillus egeritq; utensile.

Atat maritum virgo jam scandit torum
 Docenda verba nupta, conlocant eò
 Hanc pronuba unde mater exhibit cito,
 Sponsusq; fulcra tangit, atqui postea
 Franget simul cum exceptus hospito sinu:
 Valedicit interim ille Sponsis alteris,
 Aliud paratus aggredi vita genus,
 Nucesq; pueris spargier curatum abis
 Intentiores queis legendis persirepant:
 Thyasus puellaris Hymenæam concine,
 Modulisq; carmen divide instar classici,
 Ne forsam audiatur argutatio,
 Morvente Sponso signa dum dulcis cient
 Simulachra belli. Cedite intacta hæctenus
 Vos virginés quibus advenit similis dies,
 Gerenda paucis cætera hic sunt restibus,
 Solum cubile & lectulus morabitur
 Tutum fidelis præmium silentij
 Attigeris oram ut Sponse sospes hospitam,
 Gremioq; fusus incubabis lectulo,
 Potieris optato & fruëris otio:
 Tum purpuratis mollicellisq; labijs,
 Ocellulisq; Cyprijs, castis genis,
 Papillulisq; lacteis & cæteris
 Plurima columbatim ingerenda vulnèra,
 Et expetenda voto avaro basia,

Quid expetenda? ferre si nolis rape,
 Rapienda centum bassa, & centum altera,
 Et tertia hinc centum, hincq; centum millia,
 Rapienda plura lege qua certâ carent.

Hac ergo pratervectus aquora, naufragi
 Quod restat arripe fluctuante spiritu,
 Non vestra limis uris oculis commoda
 Male feriatus hostis, at curatio

Expenditur tibi, ut volupe fiet para,
 Fortuna fortes tantum & audentes iuvat,
 Et ecce castos flamma solvit promuba

Sinus, & arctam Hymenaeus Hymen Zonulam.

Miser labascis? nuper ausus Herculi

Bellum movere pallido metu cadis?

Et ipso olympo invidit Anchises Deam,

Triviamq; furtim saxa ducunt Latmia.

Moraris ergo vinulam venustulam

Quantum potes loquelam amica proloquit?

Moraris? aude, pressius sine ambitu

Suâviantes invicem osculamini.

Verè cluit mens sana desipere in loco,

Quippe nisi eas te perditum notâ viâ

Tua servitus perennis est magno malo,

Majorq; quovis igne naturæ focus.

Spatium per omne vita amantes invicem

Detur perire posse perditissimè,

Ut oggerant se in amore neutiquam more,

Mammâs tatas sed barbarum fritinniens

Senium minuta turba secundum levet;

Videatis usq; dum simul natos patres.

Natasque matres, qui nepotes procreent,

Generisque magni prorogent propaginem.